

PUNJABI

(ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2022)

Code No - 004

Class IX

ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆ - 80 ਅੰਕ

ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ - 20 ਅੰਕ

ਕੁੱਲ - 100 ਅੰਕ

ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆ ਲਈ ਸਮਾਂ 3 ਘੰਟੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ-ਕਵਿਤਾ, ਨਾਟਕ, ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਸਕਣ। ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ।

1. ਸਲਾਨਾ ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆ

(Year End Written Exam - 80)

ਇਕਾਈ/ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਖੇਤਰ	ਅੰਕ		ਪੀਰੀਅਡ	
ਭਾਸ਼ਾ				
(ੳ) ਅਡਵਾਂਸ ਪੜ੍ਹਨ-ਕੌਸ਼ਲ	10		15	
(ਅ) ਵਿਆਕਰਨ	20		35	
(ੲ) ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਖਣ-ਕੌਸ਼ਲ	20		35	
ਸਾਹਿਤ (ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ)	30		65	

2. ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

(Internal Assessment - 20)

ਕਿਰਿਆਤਮਿਕ ਕੰਮ				
(Activity/Assignment)	20		30	

ਕੁੱਲ ਅੰਕ 80

I. ਪੜ੍ਹਨ-ਕੌਸ਼ਲ (Reading Skill)	10
1. ਅਣਡਿੱਠਾ ਪੈਰਾ (ਵਾਰਤਕ) 200-250 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $(2+2+2)+ 1$ ਅੰਕ ਸਿਰਲੇਖ ਲਈ	7
2. ਅਣਡਿੱਠੀ ਕਾਵਿ ਟੁਕੜੀ ਨਾਲ਼ ਸੰਬੰਧਿਤ (ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)	$(1 \times 3)=3$
II. ਵਿਆਕਰਨ (Grammar) (ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)	20
1. ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ (ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ)	$1 \times 3=3$
2. ਲਿੰਗ (ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ)	$1 \times 3=3$
3. ਸ਼ਬਦ ਸ਼ੁੱਧੀ (ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ)	$1 \times 3=3$
4. ਵਿਸਮਿਕ (ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ)	$1 \times 3=3$
5. ਕਿਰਿਆ (ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ)	$1 \times 4=4$
6. ਮੁਹਾਵਰੇ (ਓ ਤੋਂ ਹ ਤੱਕ) (ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਕੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ, ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ)	$1 \times 4=4$
III. ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਖਣ-ਕੌਸ਼ਲ (Writing Skill)	20
1. ਲੇਖ-ਰਚਨਾ (ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇ) 200 ਸ਼ਬਦ (ਤਿੰਨ ਲੇਖ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ—ਨੁਕਤਿਆਂ ਸਹਿਤ)	8
2. ਪੱਤਰ-ਰਚਨਾ (ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ) (ਦੋ ਪੱਤਰ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ—ਨੁਕਤਿਆਂ ਸਹਿਤ)	07
3. ਚਿੱਤਰ (ਫੋਟੋ)/ਤਸਵੀਰ (ਦ੍ਰਿਸ਼) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਨਣ (50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ)	05
IV. ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ (Text Books)	30
1. ਅਤਿ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (1 ਅੰਕ ਵਾਲ਼ੇ) (ਓ) ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ (ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ) (ਅ) ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ (ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵਾਲ਼ੇ)	$1 \times 5=5$ $1 \times 5=5$

2. ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅੰਕ ਵਾਲੇ (25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) (2X4)=8
(ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ)
3. ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (50 ਤੋਂ 60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) (4X2)=8
ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ (ਚੋਣ ਅਧਾਰਿਤ)
4. ਇਕਾਂਗੀ 'ਚੋਂ ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (50 ਤੋਂ 60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) (4X1)=4
(ਚੋਣ ਅਧਾਰਿਤ)

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸਾਹਿਤ-ਮਾਲਾ : 9 (ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਵਾਰਤਕ)

(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ - ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ)

ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾਵਾਂ — 1. ਸਮਾਂ (ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ)

2. ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ (ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ)
3. ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ (ਫੀਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸ਼ਰਫ਼)
4. ਨਵੀਂ ਪੁਰਾਣੀ ਤਹਿਜ਼ੀਬ (ਵਿਧਾਤਾ ਸਿੰਘ ਤੀਰ)
5. ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ (ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ)

ਵਾਰਤਕ —

1. ਵਹਿਮੀ ਤਾਇਆ (ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ)
2. ਮੁੜ ਵੇਖਿਆ ਪਿੰਡ (ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ)
3. ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਆਪੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ (ਡਾ. ਟੀ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ)
4. ਬੇਬੇ ਜੀ (ਡਾ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ)

2. ਵੰਨਗੀ 9 (ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ)

(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ - ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ)

ਕਹਾਣੀਆਂ — 1. ਜਨਮ-ਦਿਨ (ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ)

2. ਸਾਂਝੀ ਕੰਧ (ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ)
3. ਬੱਸ-ਕੰਡਕਟਰ (ਡਾ. ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ)

ਇਕਾਂਗੀ —

1. ਮੌਨਧਾਰੀ (ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ)
2. ਸਿਰਜਣਾ (ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ : 1. ਸਾਹਿਤ ਮਾਲਾ 9 (ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ)

2. ਵੰਨਗੀ 9 (ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ)

ਨੋਟ - 1. ਸਾਹਿਤ ਮਾਲਾ 9, 2. ਵੰਨਗੀ 9 ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ) ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ : www.pseb.ac.in 'ਤੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ (ਕੁੱਲ ਅੰਕ 80)
(ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2022)

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਸਿੱਖਣ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਧੀ/ਕੌਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ	ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਅੰਕ	ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅੰਕ	ਲੰਮੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4,5,7,8 ਅੰਕ	ਅੰਕ	%
1.	ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ (ਸ਼ੁੱਧ ਲੇਖਣੀ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ, ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ)	ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ 1x5(5) (MCQ) ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1x5(5)(VSQ)	2x4(8) (SQ)	4x2(8) 4x1(4) (LQ)	30	37.5%
2.	ਸਮਝ-ਸੂਝ ਆਧਾਰਿਤ (ਗਿਆਨ ਬੋਧ-ਅਣਡਿੱਠਾ ਪੈਰਾ ਅਤੇ ਅਣਡਿੱਠੀ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀ)	ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1x4(4) (VSQ)	2x3(6) (SQ)	—	10	12.5%
3.	ਵਿਹਾਰਕ (ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤ) ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਕਿਸਮਾਂ	ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ 1x12(12) (MCQ) ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ 1x8(8) (VSQ)	—	—	20	25.00%
4.	ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ (ਸਾਥਿਤੀ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਰਖ ਲਈ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ)	—	—	5x1(5) 7x1(7) 8x1(8) (LQ)	20	25.00%
	ਕੁਲ ਅੰਕ	34	14	32	80	100%

ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ

Guidelines for Activities and Evaluation

ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਛਿਪੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ 20 ਅੰਕ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ—

10 ਅੰਕ	ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਜਮਾਤ ਟੈਸਟ)
5 ਅੰਕ	ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ASSIGNMENT) ਜਮਾਤ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਕਾਰਜ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ
5 ਅੰਕ	LS (ਸੁਣਨ, ਬੋਲਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ)

ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ-ਸੰਬੰਧੀ (Comprehension), ਲਿਖਣ ਕੌਸ਼ਲ (Writing Skill), ਬੋਲਣ ਕੌਸ਼ਲ (Speaking Skill) ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਿਵਯਾਂਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ	
ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਬੋਲਣ ਤੇ ਸੁਣਨ ਕੌਸ਼ਲ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਜਾਂ	ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ
ਕੇਵਲ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ	ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ 150-200 ਸ਼ਬਦ
ਜਾਂ	ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ 250-300 ਸ਼ਬਦ
ਕੇਵਲ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ	

ਸੁਝਾਅ

	ਵਿਸ਼ਾ	ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਧੀ
1.	ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ	1. ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ 2. ਰਚਨਾਤਮਿਕ 3. ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
2.	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨਾ	1. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ 2. ਸਵੈ-ਭਰੋਸਾ 3. ਹੁਨਰ ਦੀ ਪਰਖ 4. ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
3.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਵਰਤਾਓ। ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ	1. ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਹੁਨਰ 2. ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ 3. ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਝ 4. ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ 5. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਉੱਤਮਤਾ
4.	ਸਕੂਲ ਦੇ ਰਸਾਲੇ ਲਈ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਕਾਰਜ	1. ਭਾਸ਼ਾ-ਗਿਆਨ 2. ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ 3. ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਖਤ 4. ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ
5.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ। ਜਿਵੇਂ— ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ੍ਰੋਤ	1. ਮੌਲਿਕਤਾ 2. ਰਚਨਾਤਮਿਕ 3. ਤਰਕ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਤਾ

6.	ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਰਟੂਨ/ਚਲ-ਚਿੱਤਰ (ਫਿਲਮ) ਤਸਵੀਰ ਰਾਹੀਂ	1. ਮੌਲਿਕਤਾ 2. ਨਿਰੰਤਰਤਾ 3. ਕਲਪਨਾ 4. ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ (ਹਾਵ-ਭਾਵ ਰਾਹੀਂ)
7.	ਭਾਸ਼ਾ ਉਚਾਰਨ : ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ, ਉਚਾਰਨ ਢੰਗ, ਵਾਕ ਬਣਤਰ 1. ਵਿਅਕਤੀ 2. ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ	1. ਠੀਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ 2. ਠੀਕ ਵਾਕ ਬਣਾਉਣਾ 3. ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਚੋਣ 4. ਸਹੀ ਬੋਲਚਾਲ
8.	ਤੁਰੰਤ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬੋਲਣਾ (ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਜਾਂ ਆਮ ਜੀਵਨ 'ਚੋਂ)	1. ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ 2. ਕਲਪਨਾ 3. ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 4. ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਅ 5. ਸਵੈ-ਭਰੋਸਾ 6. ਸਮੁੱਚਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਸੁਝਾਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (Suggested Activities)

1. ਸੁਲੇਖ	2. ਕਵਿਤਾ ਉਚਾਰਨ (ਜ਼ਬਾਨੀ)
3. ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲਾ	4. ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ
5. ਕੁਇਜ਼ (ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਰੀ)	6. ਨਾਟਕ ਮੰਚਣ
7. ਦਿਨ-ਤਿਉਹਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ	8. ਲੋਕ-ਗੀਤ
9. ਪੁਰਾਤਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ	10. ਚਲੰਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ

ਨੋਟ— 1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
2. ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੋਵੇਗਾ।